

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ РИЗИКУ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Хмара Н.О.,

*аспірант, кафедра менеджменту,
Національний університет «Запорізька політехніка», Запоріжжя, Україна,*

e-mail: khmara.natali@gmail.com,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9159-5094>

Одним із найважливіших критеріїв успішного функціонування підприємства в умовах жорсткої конкуренції на внутрішніх і міжнародних ринках є якість продукції. Тому система управління якістю стає необхідною складовою управління підприємством в цілому. Стійкість і адаптивність цієї системи буде залежати від своєчасної ідентифікації ризиків і виявлення факторів, що їх спричиняють.

Метою є ідентифікація факторів ризику, які впливають на стійкість систем управління якістю на підприємстві та визначення умов, які будуть сприяти їх мінімізації.

Під якістю продукції розуміють сукупність її властивостей, що характеризують якість як споживчу цінність, тобто ступінь задоволення потреб споживачів в конкретних умовах споживання чи використання певної продукції.

Загальні признаки діючих систем управління якістю, принципи і методи, які можуть застосовуватися, знайшли відображення в міжнародних стандартах. Зараз чинна п'ята версія стандарту ISO 9001 [ISO9001:2015 «Quality management systems – Requirements», IDT] та відповідний йому український національний стандарт ДСТУ ISO 9001:2015.

Ціллю системи менеджменту якості у відповідності до ISO 9001 є випуск продукції та/або надання послуг, які відповідають вимогам споживача та іншим нормативним та законодавчим вимогам, у тому числі обов'язковим вимогам відповідних технічних регламентів тощо. Згідно цього, система менеджменту якості становить базу загальної системи менеджменту організації.

На сьогодні для українських підприємств чинниками, що потребують особливої уваги є політико-правові фактори як міжнародного, так і національного середовища.

Характерною рисою української економіки є її значна орієнтація на зовнішні ринки. Український експорт в ЄС є об'єктом контролю в 72 різних царинах, починаючи від загальної безпечності продуктів до вмісту забруднювачів у харчах.

Для українських підприємств нормативне забезпечення систем управління якістю відповідно до вимог ЄС є однією з найсуттєвіших проблем.

Необхідність використання в практиці вітчизняних підприємств інтегрованої системи управління якістю, яку концептуально розглядають як сукупність основних підсистем, що знаходяться у постійній взаємодії та

взаємозв'язку, впливають на загальну ефективність системи і спрямовані на підвищення якості продукції.

Тобто, інтегрована система управління якістю повинна об'єднувати усі процеси виробничого циклу і усі рівні управління на підприємстві, що дозволить забезпечити використання ефективних технічних і управлінських методів для досягнення запланованих результатів. Важливою умовою мінімізації ризиків у системі управління якістю продукції підприємства як відкритій системі, є інформаційне забезпечення та налагодження комунікацій як з зовнішнім середовищем, так і у внутрішньому середовищі на усіх рівнях процесу управління. На даний момент це питання не вирішено у повній мірі.

Відповідно до принципів заснування СОР та ЄС, важливо, щоб усі зацікавлені сторони, включаючи державні органи і малі та середні підприємства, були належним чином залучені до національного та європейського процесу стандартизації.

Мінімізація факторів ризику в системі управління якістю потребує: удосконалювати програму навчання персоналу; проводити розробку нормативних документів, що базуються на вимогах міжнародних стандартів; навчати робітників і спеціалістів методам роботи з управління якістю продукції та розповсюджувати необхідні нормативні документи всім структурним підрозділам; освоювати виконавцям в режимі самоконтролю такі завдання як рішення про доопрацювання операцій, виявлення й виправлення о критеріїв, що мають свою питому вагу в загальній сумі балів оцінки [1].

На основі проведеної класифікації факторів ризику системи управління якістю було визначено, що серед факторів зовнішнього середовища значну увагу необхідно приділяти політико-правовим факторам, пов'язаним із зміною нормативного забезпечення стандартів якості згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Умовами мінімізації ризиків є впровадження інтегрованих систем управління якістю, розвиток комунікаційних каналів, нормативне забезпечення функціонування системи, навчання персоналу.

Список використаних джерел:

1. Федулова Л. І. Менеджмент організацій: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2004. - 448 с